

פרוטוקול מס' 10/ד

מישיבת ועדת-הכנסת ביום שלישי, כ"ו
בכסלו תשט"ו (21.12.1954) בשעה 9.00

נ ו כ ח ד: י. קליבנוב - סגן יו"ר הכנסת.

חברי הוועדה:

- ד. בר-רב-האי - היו"ר
- י. אורי
- ע. איכילוב
- סיף אדין אלזועבי
- א. ברמן
- ע. מימון
- מ. גורוק
- א. רוזיאל-נאור
- א. פרי
- ר. צברי
- ב. קמין

מוזמנים:

- מ. רוזטי - מזכיר הכנסת.
- א. צידון - סגן מזכיר הכנסת.

ח ס ר ד:

- ב. אזניה
- ב. אידלסון
- ש. בכה
- ז. בן-יעקב
- ש. גריטי
- ש. הררי
- מ. וילנר
- סאלח חסן ח' ניפס
- ק. כהנא
- א. סטופ
- ח. פלדמן
- י. רפאל

- 2 - עמ' א. סדר-היום: "הבעיה למיזוג הגלויות" - העברה לוועדה מתאימה
- 2 - 3 ב. הצעת סיעת מק"י להעמיד בסה"י של הוועדה סעיף התנהגותו של שר הפנים בישיבת הכנסת ביום 21.12.54
- 4 - 5 ג. ערעודה של סיעת חרות על החלטת הנשיאות לדחות את דחיפות הצעתה לסה"י בענין חטיפת 5 החיילים בגבול הסורי

א. "הבעיה למיזוג הגלויות" - העברה לוועדה מתאימה:

היו"ר ד. בר-רב-האי:
מליאת הכנסת הטילה עלינו להחליט לאיזו ועדה להעביר את ההצעה הזאת. במליאה הועלו שתי הצעות: האחת להעביר לוועדת-הפנים והשניה לוועדה משותפת של פנים, חינוך ותרבות.

ס. נורוק: אני מציע ועדה מיוחדת.

ה ר ח ל ט

להטיל על יו"ר ועדת-הכנסת לבוא בדברים עם יושבי-הראש של ועדת הפנים, ועדת-החינוך-והתרבות וועדת-השרותים הציבוריים, כדי להרכיב ועדה מיוחדת בת 9 חברים לצורך הדיון בבעיה זו. יו"ר הוועדה המיוחדת יהיה מבין חברי ועדת-הפנים.

היו"ר ד. בר-רב-האי:
הסעיף הראשון בסדר-היום של הוועדה הוא, תלונתו של סגן יו"ר הכנסת י. קליבנוב, על התנהגותה של חברת-הכנסת וילנסקה. לא נוכל לדון בו, מפאת מחלתה של חברת-הכנסת וילנסקה. כן לא נוכל לדון בסעיף השני, משום שהם שהוא נוגע לחבר-הכנסת חביבי, שגם הוא חולה.

מכיון שלא ידעתי שנגיע לסעיף השלישי - לא הזמנתי את אנשי "קול ישראל", שהעניין הזה נוגע להם.

לסעיף הרביעי היא תלונה על פגיעה בחסינותו של חבר-הכנסת סנה, שבה נדון רק לאחר שנדון בשתי התלונות הראשונות בקשר לחברת-הכנסת וילנסקה וחבר-הכנסת חביבי.

סיעת מק"י ביקשה להעמיד בסדר-היום של הוועדה סעיף על התנהגותו של שר הפנים בישיבת הכנסת ביום ד', 1.12.54. לא נראה לי כי ענין זה שייך לוועדת-הכנסת, ועל-כן לא כללתי את הסעיף הזה בסדר-יומה של הוועדה. אני מוכן לשמוע את דעת הוועדה בענין זה.

ב. הצעת סיעת מק"י להעמיד בסדר-יומה של הוועדה סעיף "התנהגותו של שר הפנים בישיבת הכנסת ביום 1.12.54":

א. ברמן:
זה דבר חמור מאד ואני מתפלא שיו"ר הוועדה לא מצא לנכון לכלול אותו בסדר-היום. יו"ר הישיבה לא הגיב על דברי שר הפנים, שנאסרו בגסות גדולה, ומחובת ועדת הכנסת להגיב על-כך, ולהגן על חבר-הכנסת שנפגע, אם כי זו לא היתה פגיעה בחסינותו. זה לא ענין לוועדת-הפירושים.

ע. איכילוב:
אני הייתי מציע שנקרא גם את נאום של חבר-הכנסת חביבי ביום הקודם, שעליו דיבר שר הפנים. ייתכן שהוא כלל דברים כאלה שדרשו תגובה מעין זו.

הצעת סיעת מק"י להעמיד בסח"י
סעיף "התנהגותו של שר הפנים"
בישיבת הכנסת ב-1.12.1954

פ. איכילוב:
חברי-הכנסת הם בני-אדם ואזרחים לאומיים של מדינת ישראל. יש דברים שיש בהם משום פגיעה בנימוס המקובל בחברה, ויש דברים הפוגעים ברגשות הלאומיים של חברי-הכנסת. חבר-הכנסת סנה צעק בשבוע שעבר "נעבור עליכם לסדר-היום" - האם אין דברים אלה מרגיזים? ואילו היה אומר אותם מעל במת הכנסת ולא ממקומו - האם היה אפשר לעבור בשתוקה על כך? או אם חבר-הכנסת טובי אמר פעם "אני יורק עליכם", אלא שהוא אמר את הדברים בערבית והיושב-ראש לא הבין אותם ועל-כן לא קראו לסדר - אלה הם דברים נסבלים, שאין לרגוז עליהם? לא צריך לרגוז כל-כך על דבריו של שר הפנים. כאשר הוא שמר שקצין היה צריך להוריד את חבר-הכנסת מעל המפה, הוא התכוון לקצין הכנסת, אשר רשאי לפי הוראות יושב-ראש הכנסת להוריד חבר-כנסת מעל במת-הכנסת. הוא לא התכוון לקצין מטשרה. הקובלנה צריכה להיות מופנית ליו"ר ~~הכנסת~~ הישיבה.

מבלי להכנס לגוף העניין, הדבר הזה אינו נובע לוועדת-הכנסת.

י. אורי: אני מצטרף לדברי היושב-ראש וחבר-הכנסת איכילוב.

א. פרי:
אני מציע לכלול את הדבר הזה בסדר-היום. אם כי אין להכנס לגוף העניין, טוב שנחליף דעות בעניין זה. אני מנסק את דברי בשני טעמים: אני מזכיר לחברי הוועדה שעם פתיחת המושב הזה של הכנסת פנה יושב-ראש הכנסת לוועדת-הכנסת בביקש לשמור על יחסים טובים ודיבור הוגן ופרלמנטרי. ואם הפניה הזאת הושמעה כאן, אפשר גם לדון על הדברים האלה לאור המקרה הזה.

חבר-הכנסת איכילוב הזכיר כאן את דבריו של חבר הכנסת סנה. אמנם, היו אלה דברים חמורים, ויכול להיות ויכול אם אלה דברים פרלמנטריים או לא. אבל אין כל ספק שמה שאמר שר הפנים הוא דבר חמור מאד. יש בדבריו משום פגיעה בחסינות חבר-הכנסת. לדעתי, היושב-ראש צריך היה להגיב על כך. יש להזמין את היושב-ראש ואת שר הפנים שהשתמש בניסוי זה ולקיים חילוף דברים.

היו"ר ד. בר-רב-האי: עלי לקבוע כמה וכמה הנחות יסוד. שר המדבר מעל במת הכנסת דינו כדין כל חבר-הכנסת, פרט לעובדה שהוא רשאי לדבר במשך כמה זמן שהוא רוצה. כל אחד מתבטא בסגנון שלו וועדת הכנסת אינו יכולה להפוך למוסד שעליו יובאו תביעות מדוע חבר-כנסת אחד אמר כך ומדוע חבר-כנסת שני אמר אחרת.

אינני רוצה להגן על הפורמולה הזאת או להתקיף אותה. אם הפירוש הזה של קצין הכנסת הוא נכון, צריך ללכת הלאה. קצין הכנסת אינו יכול לפעול אלא בפקודת יושב-ראש הכנסת. הוא צריך היה להגיד שהוא חשב שיושב-ראש הכנסת חייב היה להפסיק את דבריו של שר הפנים ולתת הוראה מתאימה. תארו לעצמם למה תהפך ועדת-הכנסת אם מדי שבוע בשבוע יובאו בפניה תביעות על אופן ביטויים של החברים. במיוחד הייתי מציע לחבר-הכנסת ברמן וחבריו להזהר מתקדימים כאלה. אני נוקט בקו אחר. על הבמה יש חופש-דיבור. היחיד שפוסק הוא יושב-ראש הישיבה; או שהוא מפסיק או שאינו מפסיק. אבל ברגע שיושב-ראש שחבר-הכנסת עולה על הבמה הוא נתון רק להוראותיו של יושב-ראש הכנסת.

ה ו ח ל ט

לא לכלול בסדר-היום של הוועדה את הסעיף המוצע ע"י סיעת מק"י על התנהגותו של שר הפנים בישיבת הכנסת ביום 1.12.1954

ג. ערעורה של סיעת חרות על החלטת הנשיאות שלא להכיר בדחיפות הצעתה לסדר-היום בענין חטיפת 5 החיילים בגבול הסורי;

א. רזיאל-נאור: נתבקשתי על-ידי חברי סיעתי לערער על החלטת הנשיאות שלא להכיר בדחיפות הצעתנו לסדר-היום בענין חטיפת 5 החיילים. הצעתנו רחופה באורח יוצא מן הכלל לאור ההודעה שהסורים נתנו שאין בדעתם לשחרר את החיילים ויש בדעתם להעמידם למשפט צבאי; ואינני חושבת שצריך להרחיב את הדיבור על טיבם של משפטים צבאיים בארצות הסובבות אותו. אי-אפשר לאמר על נושא כזה שאינו זר, מפני שאיש אינו יודע במה יסתיים המשפט הזה.

אנו מבקשים את ועדת-הכנסת לדון בענין זה.

י. קליבנוב - סגן יו"ר הכנסת: אביע כאן את דעתם של יו"ר הכנסת והסגנים בענין זה. נכון שכאשר מציעים הצעה רחופה לסדר-היום הנשיאות צריכה לנהוג בה בזהירות רבה ולא לדחות את הדחיפות אם אמנם היא קיימת. במקרה זה הובא לידיעת הנשיאות שהנוקר תדון ועדת-החוץ-והבטחון בנושא זה, ומציעי ההצעה הרחופה ודאי ישמעו הסברים על הענין. לאור העובדה הזאת מצאנו שלא מן הראוי יהיה להעמיד את הענין הזה לדיון עוד השבוע.

הובעה גם דעה על-ידי כמה מחברי הנשיאות שבענין מסוג זה, שהוא עדין מאד, שמתנהלים סביבו דיונים וסו"מ בוועדת שביית הנשק, ושגנרל ברנס נסע לסוריה בענין זה, יש להיות זהירים מאד ולא להביאו לדיון פומבי בטרם נקבל ידיעה סוססכת מן הממשלה.

היו"ר ד. בר-רב-האי: אנו יכולים להבין מדבריו שאין בהחלטתכם משום דחיה סופית של ההצעה, אלא אתם תולים את גורל ההצעה בתוצאות/ישיבת החוץ והבטחון.

י. קליבנוב: לדעתנו, הענין הזה אינו בשל עדיין בשביל דיון פומבי

א. רזיאל-נאור: לפי הנוהג והתקדימים הוועדה היחידה שהיתה יכולה להחליט בענין הצעות לסדר-היום היתה ועדת-הכנסת. דיונים בוועדה אחרת אינם מובעים העלאת הצעה לסדר-היום. אם הממשלה רוצה למסור הודעה - ואפילו הקצרה ביותר - תבוא עליה ברכה. אי-אפשר לקבוע דחיפות של הצעות לסדר-היום לפי לוח של ועדת-החוץ-והבטחון.

אני רוצה שנכדיל בין דברים שהממשלה מביא אותם לפי מיטב הכרתה, ובין הנושאים שחברי-הכנסת משאג מעליהם אותם. זכותה של סיעה לראות את הדברים כפי שהיא רואה ולהביא הצעה רחופה.

י. קליבנוב: אין זכות אוטומטית של סיעה או חבר-כנסת להעמיד הצעה רחופה לסדר-היום. בענין זה מסליטה הנשיאות ויש זכות לערער בפני ועדת-הכנסת. מדוע יש הבדל בין הצעה דחופה להצעה רגילה? ההבדל הוא בזה שזכותו של חבר-הכנסת להעלות הצעה לסדר-היום, אלא שזכותה של הנשיאות לקבוע סתי היא תועלה. חבר-הכנסת יכול לטעון שהצעתו רחופה ויש להעמיד מיד לדיון, ואילו הנשיאות יכולה לטעון שטובת המדינה דורשת לא לקיים את הדיון הזה. וזה ההבדל. במקרה זה, הנשיאות חושבת שלא טוב לדון בענין הזה עוד השבוע.

א. פרי: אם נרון על הצעתה של סיעת חרות מבחינה פורמלית, לפי כל הסימנים היא עניינית ודחופה. אני הייתי מוכן להביא בחשבון רק דבר אחד: לא מה שאמר סגן יו"ר הכנסת, אלא אילו הנשיאות היתה פונה לשר החוץ והיתה יודעת שזו היא דעתו - אז אפשר היה לשקול את הדבר. הייתי רוצה לדעת מה דעתו של שר החוץ בענין זה.

אשר לדיון בוועדת החוץ והבטחון - צודקת חברת הכנסת רזיאל-נאור.

ב. סמיון: לדעתי, החלטת הנשיאות היא הגיונית. כאן יש בפנינו בעיה הקשורה במדיניות חוץ, ולא בעיה רגילה העוסקת בענייני פנים. ועלינו להזהר מאד בעניינים מסוג זה. אני מקבל את החלטת הנשיאות ואני מציע לוועדת-הכנסת לדחות את ערעורה של סיעת חרות.

ג. איכילוב: שני דברים נכונים קיימים לגבי שאלה זו: שזו שאלה שאפשר לתבוע דחיפות לגביה, ושאינן כל ספק שמוותר לענות שיש כאן מקום לשיקול-דעת, אם להעמיד את זה לדיון או לא. אם סבר מי שסבר שאין עוד להעלות את השאלה הזאת לדיון - אני מקבל את הדעה הזאת בצורה אל-מפלגתית ואינני מבקש פרטים. עלינו לקבל את ההודעה הזאת כפי שהיא, ולעבור לסדר-היום.

ד. אורי: ענין זה הוא עדין מאד ועל-כן יש צורך בזהירות רבה, והתאפקות. אני מציע לחברת-הכנסת רזיאל-נאור להסיר את הערעור שלה.

ה. יו"ר ד. בר-רב-האי: קודם כל עלי לקבוע שגורל 5 החיילים האלה הוא נושא לחרדת כולנו, כל חברי הוועדה, ואין כל חילוקי-דעות סביב ענין זה.

אני מציע שננהג הפעם, כפי שננהגנו פעמים אחדות ונדחה את קבלת ההחלטה בענין זה עד אשר יו"ר הכנסת והסגנים יחליטו סופית בענין, לאחר ישיבת ועדת-החוץ והבטחון אשר דנה באותו ענין.

ס ו כ ם

הוועדה דוחה את קבלת ההחלטה הסופית בענין זה עד אשר יו"ר הכנסת והסגנים יחליטו סופית בענין, לאחר ישיבת ועדת-החוץ והבטחון אשר דנה באותו ענין.

הישיבה ננעלה בשעה 10.00
=====